

WETGEVINGSOVERLEG WATER

Op donderdag 11 november worden de begroting van het ministerie van I&W (onderdeel water) en het Deltafonds behandeld. De waterschappen hebben enkele aandachtspunten.

Integraal Riviermanagement

Binnen het Programma Integraal Riviermanagement (IRM) werken het rijk en de regionale (water)partners samen aan een vitaal, veilig en aantrekkelijk Maas- en Rijngebied. Door die samenwerking zijn we met een duurzaam beheer voorbereid op de toekomst. Echter, het programma gaat ook in op doelstellingen van het rijk buiten de scope van het Deltaprogramma. Deze kunnen niet bekostigd worden uit het Deltafonds.

Vraag: Heeft de minister ook middelen gereserveerd bij het Infrafonds en LNV voor het IRM-programma?

Het IRM-programma is een nationaal programma, maar de waterschappen zien ook kansen voor maatregelen in het nabije buitenland.

Vraag: Kan de Minister hierover structureel in overleg treden met de buurlanden en hierbij de waterschappen betrekken? En dit ook onderdeel maken van het IRM proces?

Droogte

Het droogteseizoen is per 1 oktober afgesloten. In de zandgronden van oost en zuid Nederland is het nog altijd erg droog: een neerslagtekort van ruim 300 mm en daarmee fors boven de 5% droogste jaren. Waterschappen doen er de komende wintermaanden alles aan om het water zoveel mogelijk vast te houden zodat de (grond)waterstanden zich kunnen herstellen.

Daarnaast worden er vanuit het Deltaprogramma Zoetwater structurele verbetermaatregelen voorbereid en uitgevoerd om watertekorten tegen te gaan en te zorgen voor klimaatbestendige en robuuste watersystemen en een klimaatbestendige inrichting. Deze aanpak vergt een gebiedsgerichte benadering met de betrokken overheden en maatschappelijke organisaties, waarbij de aanpak van het droogtevraagstuk in samenhang moeten worden bekeken met andere maatschappelijke opgaven zoals de kringlooplandbouw, stikstofaanpak, herstel van biodiversiteit en energietransitie.

Impulsregeling klimaatadaptatie

Met de rijksmiddelen voor de Impulsregeling Klimaatadaptatie kunnen waterschappen, gemeenten en provincies vanaf 2021 versneld adaptatiemaatregelen uitvoeren om de wateroverlast of droogte in hun gebied aan te pakken. De Impulsregeling geeft daarmee invulling aan de afspraken uit het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie van november 2018. De waterschappen zijn blij dat er extra geld dat de minister heeft vrijgemaakt voor de impulsregeling. Tegelijkertijd zien de waterschappen dat de opgave heel groot is op dit gebied.

Vraag: Denkt de minister dat er met deze impulsmiddelen voldoende geld beschikbaar is om de klimaatadaptatie voldoende te versnellen?

Deltafonds

De opgave van het Deltaprogramma is sinds 2014 groter door meer neerslag, droogte en mogelijke zeespiegelstijging. Ook de druk op de ruimte neemt toe, waardoor het realiseren van maatregelen moeilijker

en kostbaarder wordt. De Unie ziet dat de huidige middelen in het Deltafonds ontoereikend zijn om alle maatregelen uit te voeren. De Deltacommissaris geeft aan dat we moeten versnellen en intensiveren. Op investeringen aan de dijken leggen de waterschappen 50% van de middelen in.

Vraag: Hoe verwacht de minister de investeringen in het Deltafonds op peil te houden gezien deze toekomstverwachtingen voor onze Delta?

Hoogwaterbeschermingsprogramma

Het Hoogwaterbeschermingsprogramma is onderdeel van het Deltaprogramma. In de alliantie van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) werken de waterschappen en Rijkswaterstaat samen aan de grootste dijkversterkingsoperatie sinds de Deltawerken. Minimaal 1.300 kilometer dijken en 500 sluizen, stuwen en gemalen worden de komende 30 jaar versterkt. Het Hoogwaterbeschermingsprogramma wordt uitgevoerd op basis van afspraken in het Bestuursakkoord Water. De belangrijkste afspraak is dat de waterschappen en het Rijk samen de verantwoordelijkheid dragen en beiden 50% bijdragen aan de kosten. De afsluitwerken zijn van Rijkswaterstaat, zoals de afsluitdijk en de Maeslantkering, maar de overige 3300 km waterkeringen zijn in beheer bij de waterschappen. Dus de uitvoering vindt in belangrijke mate plaats bij en door de waterschappen. Dit is een enorme opgave die met veel innovatie en samenwerking met de omgeving in de geest van de Omgevingswet wordt uitgevoerd.

Deltaplan Agrarisch Waterbeheer

Het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) is gestart in 2013 en staat nu goed op de rails. De Nationale Analyse Waterkwaliteit (Planbureau voor de Leefomgeving, juni 2020) concludeert dat er meer boeren moeten meedoen aan het DAW om de doelen van de Kaderrichtlijn Water te halen.

Vraag: Denkt de minister dat het bedrag op de begroting voor het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer toereikend zal zijn met het oog op de conclusie van het PBL?

Doelstellingen Kaderrichtlijn Water

In 2027 moeten de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water gehaald zijn. Ondertussen werkt de minister van LNV aan een herbezinning van het mestbeleid o.a. om de doelen van de Nitraatrichtlijn en Kaderrichtlijn Water te halen. Het mestbeleid werkt nog niet goed genoeg: uit de resultaten van het Meetnet Nutriënten Landbouw Specifiek Oppervlaktewater (MNSLO) komt naar voren dat de waterkwaliteit te langzaam verbetert. In alle land- en tuinbouwgebieden op zowel zand-, klei- als veengebieden is het oppervlaktewater nog onvoldoende schoon om aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water en de Waterwet te voldoen.

Vraag: Is de minister er zich van bewust dat de Nitraatrichtlijn ook voorschrijft dat de in het water aanwezige organismen en de waterkwaliteit moeten worden beschermd en dat het indirect of indirect lozen van stikstofverbindingen uit agrarische bronnen in het aquatisch milieu moet verminderen en dat verdere verontreiniging moet worden voorkomen?

Vraag: Kan de minister samen met haar collega van LNV in een brief aangeven hoe de doelstellingen van de Nitraatrichtlijn voor het oppervlaktewater als ook die van de KRW gerealiseerd worden?

Grondwater

De taakverdeling van het grondwaterbeheer is versnipperd: provincies zijn in principe verantwoordelijk voor het grondwater, maar hebben veel beheertaken bij het waterschap belegd. Waterschappen zijn bevoegd gezag voor grondwateronttrekkingen, met uitzondering van drinkwaterwinning, bodemenergiesystemen en industriële grondwateronttrekkingen boven de 150000m³/jr. De gemeente heeft een zorgplicht

voor het stedelijk grondwater, en moet dus zorgen dat regenwater kan infiltreren, de bomen wat te drinken hebben en dat niet bij elke regenbui de straten blank staan. Maar de perceeleigenaar is verantwoordelijk voor het grondwater onder zijn terrein, de gemeente kan niks doen aan drassige tuinen of dorre gazons.

Vraag: De minister stelt een interbestuurlijke studiegroep Grondwater in. Wanneer kunnen daar resultaten van worden verwacht? Wordt in deze opdracht ook gezien of de huidige taakverdeling ook behulpzaam is om de problemen op het terrein van grondwater op te lossen?

Aanpassing belastingstelsel waterschappen

Waterschappen heffen belastingen om Nederland droog, veilig en leefbaar te houden. Ze zorgen er met hun investeringen voor dat er wordt ingespeeld op ontwikkelingen als zeespiegelstijging, droogte, regenwateroverlast, scherpere milieueisen en verzilting. Waterschappen financieren hun taken vrijwel volledig uit eigen belastingheffing.

De meest bekende waterschapsbelastingen zijn de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing. De watersysteemheffing wordt van inwoners en van eigenaren van gebouwen en gronden geheven. De zuiveringsheffing wordt in de meeste gevallen door gebruikers van woningen en bedrijfspanden betaald.

Begin oktober presenteerde de Stuurgroep Aanpassing Belastingstelsel onder leiding van Menno Snel een definitief voorstel voor aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen. In het huidige belastingstelsel zitten knelpunten die om een oplossing vragen. In december besluit de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen over het voorstel.

Vraag: De waterschappen komen in december met voorstellen om urgente knelpunten in het belastingstelsel van de waterschappen op te lossen. Kan de minister aangeven hoe en wanneer zij aan de slag gaat met die voorstellen?

Geborgde zetels

De Unie van Waterschappen heeft met een brief (9-10-2020) aan minister Van Nieuwenhuizen een reactie gegeven op het rapport Geborgd gewogen van de Adviescommissie geborgde zetels bij waterschapsbesturen. De brief is ook gestuurd aan de waterwoordvoerders van de Kamer.

In de brief staat niet zozeer een standpunt, maar een uiteenzetting van de verschillende standpunten binnen de waterschappen en de daarbij genoemde onderbouwing. De UvW vraagt de minister om de verschillende gezichtspunten te betrekken bij de verdere besluitvorming over het rapport van de adviescommissie.

Waterschapspeil

Onlangs heeft u de papieren versie van Waterschapspeil 2020 ontvangen, die inzicht geeft in het waterschapswerk. De waterschappen hebben de ambitie om groen uit de crisis te komen, onder andere door te blijven investeren in duurzame uitvoering van de waterschapstaken.

Wist u bijvoorbeeld dat de waterschappen...

- ... in 2019 gemiddeld 40,3% van hun energieverbruik zelf duurzaam opwekken, waarmee ze hun ambitie (40% in 2020) een jaar eerder hebben bereikt?
- ... steeds meer rioolwaterzuiveringsinstallaties ombouwen tot grondstoffenfabrieken, maar dat de grondstoffen(terug)winning zelf nog niet toeneemt, mede door beperkende wet- en regelgeving?
- ... de jaren na 2019 zelf bijna 15% meer investeren (t.o.v. eerdere begrotingen) met het oog op de verwachte klimaatverandering en daarmee ook gemeenten helpen om steeds beter met wateroverlast en droogteproblematiek om te gaan?

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Tessa Maas
06 - 51 38 24 90
tmaas@uvw.nl